

Een havenmedewerker kijkt in de haven van Rotterdam toe op de brexitvoorbereidingen. © EPA

Wat verandert brexit op 1 januari?

Na jarenlange onderhandelingen zijn de EU en het VK klaar voor de scheiding. Vanaf 1 januari **veranderen veel regels voor burgers en bedrijven.** Een overzicht.

**KRIS VAN HAVER,
ERIK ZIARCZYK EN DAAN BLEUS**

Het Verenigd Koninkrijk verlaat op 1 januari de Europese Unie. Die breuk gebeurt ordelijker dan gevreesd, maar zal nog altijd voelbaar zijn. De KU Leuven vreesde in het nachtmerriescenario het verlies van 28.000 banen in Vlaanderen. Dat zouden er nu veel minder zijn, maar toch nog altijd 6.500, meldde Europees Parlementslid Geert Bourgeois (N-VA) vrijdag.

Het handels- en samenwerkingsakkoord waarover het VK en de EU het op kerstavond eens werden, is niet alleen belangrijk voor wie met de Britten zakendoet, maar ook voor wie in het VK studeert of ernaartoe reist.

WAT VERANDERT ER VOOR EXPORTBEDRIJVEN?

Het Verenigd Koninkrijk verlaat op 1 januari de interne markt en de douane-unie. Maar dankzij het handelsakkoord komen er geen quota of invoertarieven op producten die de Europees-Britse grens oversteken. Op de nultarieven zijn uitzonderingen voor goederen die onderdelen bevatten die niet in Europa zijn gemaakt.

Dat betekent niet dat de handel even vlekkeloos zal verlopen als vandaag. Britse en Belgische exporteurs moeten rekening houden met productcontroles, veterinaire controles voor dierlijke producten en racepaarden, douanecontroles en -formaliteiten. Die rompslomp vergroot het risico op langere wachttijden aan de grens. Het

brexitakkoord probeert de bureaucratie te beperken; de EU en het VK zullen elkaars 'betrouwbare handelaars' erkennen, voor wie de douaneprocedures een pak simpeler en sneller kunnen.

Op ingevoerde producten moet voortaan btw betaald worden. Op de invoer van geestrijke dranken en tabak uit het Verenigd Koninkrijk gelden accijnzen, ook bij onlineaankopen. Goederen die over het Kanaal verhandeld worden, moeten bovendien voldoen aan de sociale en milieumaatregelen in het VK en de EU.

VOOR REIZIGERS?

Voor personen is de Britse grens weer een echte grens. Europese burgers kunnen na 1 januari nog altijd zonder visum naar het

Verenigd Koninkrijk reizen voor een vakantie of een kort verblijf van maximaal zes maanden. Tot 1 oktober 2021 volstaat een geldige identiteitskaart, daarna wordt een internationaal paspoort nodig. Sowiezo worden de douanecontroles aan de grens opgeschroefd. Een meereizende hond of poes wordt gescreend door een dierenarts; een meegesmokkeld broodje ham moet de vuilbak in.

Wie langer dan zes maanden in het VK wil blijven of er wil werken, moet de Britse migratieregels naleven.

Voor wie vanuit het VK naar België belt, verandert niets. In de EU mogen telecomoperatoren sinds 2017 geen extra kosten aanrekenen aan wie vanuit een ander EU-land mobiel belt of surft. Door de brexit is het VK niet langer gebonden aan dat verbod, maar Telenet, Proximus en Orange lieten al weten dat ze voorlopig geen extra kosten aanrekenen.

VOOR STUDENTEN EN ACADEMICI?

De Britten stappen uit het studenten-uitwisselingsprogramma Erasmus. Dat betekent dat Britse studenten niet meer kunnen studeren of stage lopen in de Europese lidstaten en omgekeerd. Premier Boris Johnson trok de stekker eruit omdat 'het programma extreem duur was voor ons'.

In de plaats van Erasmus lanceert het VK een eigen programma, genoemd naar de Britse computerpionier Alan Turing. De uitwerking van het Turing-programma is nog niet rond.

Het VK blaast niet alle samenwerking op. Het blijft bijvoorbeeld deelnemen aan Horizon, een programma voor wetenschappelijk onderzoek en innovatie, het aardobservatieprogramma Copernicus en de kernfusiereactor Iter. Als niet-EU-land moet het wel betalen voor die deelname.

VOOR VEILIGHEIDSDIENSTEN?

In de strijd tegen het terrorisme en de grensoverschrijdende misdaad wil de EU nauw blijven samenwerken met het VK. Door de brexit hebben de Britten geen rechtstreekse realtime toegang meer tot Europese databases voor veiligheid en justitie. Het kerstakkoord omvat wel afspraken over de uitwisseling van passagiersgegevens, DNA, vingerafdrukken, nummerplaten en informatie over het strafblad van verdachten.

VOOR KLIMAAT?

Met zijn exit uit de EU neemt het VK niet langer deel aan de Europese markt van uitstootrechten (ETS). Die zet een plafond op hoeveel CO₂ de Europese industrie mag uitstoten. Het brexitakkoord voorziet wel in een mogelijkheid het ETS-systeem te linken met een nieuw Brits mechanisme om een prijs te zetten op koolstof. De facto zou daardoor weinig veranderen. Johnson heeft zich bovendien geëngageerd om de inspanningen uit het klimaatakkoord van Parijs na te komen. Ook de interconnectie tussen de elektriciteitsnetten en de samenwerking voor offshore-energie op de Noordzee blijven mogelijk.

Wie na 1 oktober vanuit de EU naar het Verenigd Koninkrijk reist, heeft een internationaal paspoort nodig.